

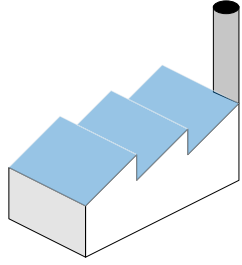
Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı

İşbirliği - Güçbirliği

Destek Programı

Nihai Değerlendirme Raporu

Temmuz 2020

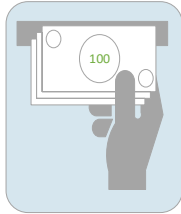
270 İşletici Kuruluş
Destek Alan İşletici Kuruluş Sayısı

46,5 Milyon TL
Vergi Ödemesi

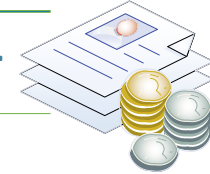

20.425 İstihdam
İstihdam Edilen Kişi Sayısı

92 Milyon TL
Destek Ödemesi

163 Milyon TL
SGK Prim Ödemesi

İşbirliği-Güçbirliği Destek Programı Değerlendirme Raporu Yönetici Özeti

İşbirliği-Güçbirliği Destek Programı 2010 yılında yürürlüğe giren KOSGEB Destek Programları Yönetmeliği'nin bir parçası olarak 2010 yılı Temmuz ayında uygulamaya alınmış ve 2018 yılı Kasım ayına kadar programa başvuru kabul edilmiştir. KOSGEB bünyesinde destek programlarına yönelik bir izleme ve değerlendirme sistemi kurulmasını müteakip uygulama süreci sona eren destek programlarına yönelik değerlendirme çalışmaları yürütülmesine başlanmış olup İşbirliği - Güçbirliği Destek Programı da bu kapsamda ilk grupta değerlendirilen programlardan birisi olmuştur.

Programa yönelik yürütülen değerlendirme çalışmasına 2019 yılı Mayıs ayında başlanmış, çeşitli kesintilerle devam eden çalışmalar 2020 yılı Temmuz ayı içerisinde sona ermiş ve bu değerlendirme raporu hazırlanmıştır. Raporun hazırlık sürecinde KOSGEB idaresi kayıtları ile diğer kamu kurumlarından alınan çeşitli kayıtlar bir arada kullanılmış ve ayrıca saha araştırması kapsamında anket ve görüşme yöntemleri aracılığıyla veri toplanmıştır.

İşbirliği-Güçbirliği Destek Programı ile “küçük ve orta ölçekli işletmelerin işbirliği-güçbirliği anlayışıyla bir araya gelerek; ortak tedarik, ortak tasarım, ortak pazarlama, ortak laboratuvar, ortak imalat, ortak hizmet sunumu ve benzeri konular ile Orta-Yüksek ve Yüksek Teknoloji alanlarında hazırlayacakları ortak imalata yönelik işbirliği-güçbirliği projelerin desteklenmesi” amaçlanmıştır. İşletmelerin; ortak sorunlara ortak çözümler getiren, maliyet düşürücü ve rekabet avantajı sağlayıcı nitelikteki projeleri ile orta-yüksek ve yüksek teknoloji Alanlarında ortak imalata yönelik gerçekleştirilecek İşbirliği-Güçbirliği Projeleri işletici kuruluş marifetiyle desteklenmiştir. 2010 - 2018 döneminde destek programından faydalanan 270 işletici kuruluşa 92 milyon TL destek sağlanmıştır. Destek tutarının %65'ini makine-teçhizat alım desteği oluşturmuştur.

Gelir İdaresi Başkanlığı'ndan alınan verilere göre desteklenen işletmelerin hayatta kalma durumları incelendiğinde; destek alan işletmelerin %83'ünün 2019 yılı Kasım ayı itibarıyla faaliyetlerine devam etmekte olduğu, %17'sinin ise faaliyetinin sonlandığı görülmüştür. Kapanan işletmelerin ortalama yaşam süreleri 4.25 yıldır.

KOBİ'ler ödedikleri vergiler ile de ekonomiye katkı sağlamaktadır. Programdan faydalanan işletmeler 2010 - 2019 döneminde 46.5 milyon TL vergi ödemişlerdir. İşletmelere sağlanan geri ödemeli destek dâhil edilmeden sağlanan geri ödemesiz destek miktarının %82'si işletmeler tarafından vergi olarak kamuya geri ödenmiştir.

Destek programından yararlanan işletmelerin istihdama da önemli katkıları olmuştur. SGK'dan alınan bilgilere göre desteklenen 260 işletme tarafından 20.425 kişiye istihdam sağlandığı tespit edilmiştir. İşletme başına en fazla istihdam sağlanan sektör 208 çalışan ile “Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri” olmuştur. İmalat sektöründe ise işletme başına ortalama 82 çalışan istihdam edilmiştir.

İstihdam verilerinin analizi sonucu ulaşılan bir diğer sonuç ise desteklenen işletmeler ile bu işletmelerde istihdam edilen çalışanlardan yapılan kesintiler aracılığıyla SGK'ya ödenen prim tahsilatının yaklaşık 163 milyon TL çıkması olmuştur. Vergi ödemeleri ile birlikte düşünüldüğünde işletmelere sağlanan 92 milyon TL desteğe karşılık işletmeler ve bu işletmelerde istihdam edilen çalışanlar aracılığıyla yaklaşık 210 milyon TL vergi ve SGK primi ödemesi yapıldığı tespit edilmiştir. Üstelik bu hesaba desteklenen işletmelerde istihdam edilen çalışanlardan alınan gelir vergisi dâhil değildir.

Bir diğer analiz de işletmelerin ortaklık yapısının proje sonrasında da korunup korunmadığının incelenmesi olmuştur. Bu amaçla işletmelere ilişkin Ticaret Sicil Gazetesi'leri aracılığıyla destek taahhüt tarihindeki ortaklık yapıları ile 2020 yılı Mayıs ayındaki ortaklık yapıları karşılaştırılmıştır. İnceleme sonucunda; faaliyetine devam eden işletmelerin %20'sinin ortaklık durumlarının değişmemiş olduğu, %38'inin ortaklık yapısının değişmiş olmasına rağmen mevcut ortaklık yapısında en az bir ortağın taahhüt tarihindeki ortaklardan biri olduğu ve %22'sinin ise ortaklık yapısının tamamen değişmiş olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte destekten faydalanan işletmelerin %29'u tek ortaklı işletme durumuna gelmiştir (77 işletme). Bu işletmelerden %56'sının destekten faydalanan işletmeden farklı bir kişiye/işletmeye devrettikleri (43), %44'ü ise destek başlangıç tarihinde ortaklardan birine devrettikleri görülmüştür (34).

Desteğin işletmeler üzerindeki etkisini ve yararlanıcıların memnuniyet seviyelerini tespit etmek amacıyla bir anket çalışması yürütülmüştür. Ankete 80 işletme katılmış, 73 anket değerlendirilmeye alınmıştır. Buna göre ankete katılan işletmelerin %80'i maliyetlerinin azaldığı, %90'ı ise rekabet güçlerinin arttığı önermesine katılmıştır.

Ankete katılan 73 işletmeden 33'ü maliyetleri düşürmek; 32'si ise rekabet güçlerini artırmak amacıyla destekten faydalandığını belirtmiştir. Maliyetlerini düşürmek amacıyla desteklenen işletmelerin 30'u maliyetlerinin düşürülmesine; 32'si rekabet güçlerinin artırılmasına programın katkı sağladığını belirtmiştir. Ankete katılan işletmelerin verdiği cevaplar doğrultusunda programın maliyet düşürücü ve rekabet avantajı sağlayıcı nitelikte olduğu söylenebilir.